GRADSKA BIBLIOTEKA
ŠIBENIK
NAUČNI ODSJEK

Narodna

Tribuna

POŠTARINA PLAĆENA U GOTOVU. MALI OGLASNIK 20 RIJEČI DIN. 3.50
OGLASI PO SNIZ. TARIFI. —Priopćeno po retku D. 10

IZLAZI SVAKOG DRUGOG DANA U JUTRO OSIM NEĐELJE
Uredništvo i uprava u Tiskari E. Vitaliani i Sin, Šibenik. Telefon br. 47
Redakcija za članke i vijesti zatvara se dan prije izlaska redovitog broja.
Čekovni račun Poštanske Štedionice Zagreb br. 38.114

POJEDINI BROJ STOJI DINARA 1.—
PRETPLATA MJESEČNO: 12 DINARA
NOSTRANSTVO D 20. - RUKOPISI SE NE VRAĆAJU.

GODINA III — ŠIBENIK, 30 MAJA 1935 — BROJ 225

Engleska gradi nove dreadnoughte

London 30 maja. — „Daily Telegraph" javlja da je već izrađen nacrt za gradnju novog velikog bojnog broda, koji će se zvati „King George V". Predviđa se da će taj brod biti gotov koncem 1936. a početkom 1937 stavit će se u gradnju još dva nova bojna broda. Obzirom na činjenicu da druge države grade velike bojne brodove od 35000 tona, to je engleski admiralitet odlučio da i spomenuti brodovi dobiju onoliku tonažu koliku imaju francuski dreadnoughti „Dunkerque" i „Strassburg" ili talijanski „Littorio" i „Vittorio Veneto".

Strahovita katastrofa u Meksiku

Meksiko 30 maja. — Jučer je vladala nad Meksikom strahovito nevrijeme popraćeno žestokom tučom koja je nanijela ogromne štete. U jugoistočnim krajevima države su uništeni svi usjevi. U gradu Coahuilla komadi krupe su bili teški 1 kg, pri čemu je porušeno mnogo seljačkih kuća i poubijano dosta stoke, koje se desila na paši. Područja Metepec i Lerma su poplavljena. U gradu Toto orkan je oborio električni stup, sa kojega je pala žica visokog napona i ubila 4 osobe.

Čitava sela u državama Veracruz, Orizaba i Maltrata su opustošena.

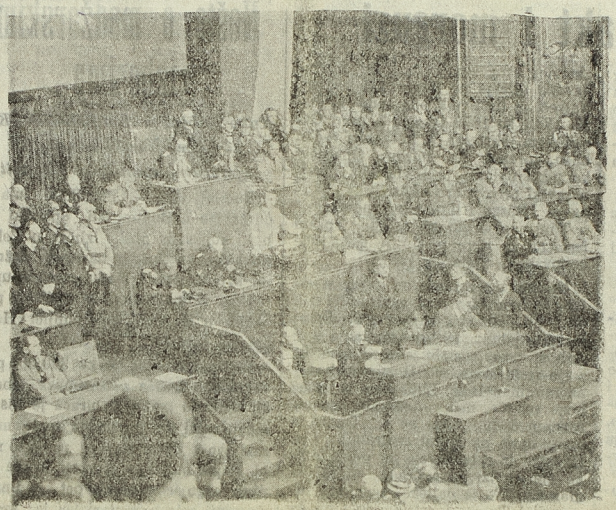
V. Ribbentropp stigao u London

London 30 maja — U vezi pretstojeće njemačko-engleske pomorske konferencije koja će se održati u Londonu dne 4 juna stigao je ovamo šef njemačke delegacije V. Ribbentrop sa članovima: admiralom von Schusterom, kap. fregate Dr. Wildbergom i kap. korvete ing. prof. Dr Schaferom

Euharistični kongres u Ljubljani

Ljubljana 30 maja. — Započele su velike pripreme za II sveopći jugoslavenski euharistični kongres koji će se od 28 juna do 1 jula održati u Ljubljani. Pripremama rukovodi posebni odbor, kome na čelu stoji ljubljanski knez—biskup Dr. Rožman. Kao papinskog legata delegirao je Vatikan varšavskog nadbiskupa kardinala Dr. Hlonda. Za vrijeme kongresa će se održati razne umjetničke priredbe. Tako će ljubljansko narodno kazalište pod vedrim nebom izvesti Gregorinovu „muku", Hofmannsthalovu operu „Svatko" i Wagnerov „Parsifal". Računa se da će kongresu prisustvovati preko 150.000 jugoslavenskih katolika.

Historička sjednica u Reichstagu 21 V

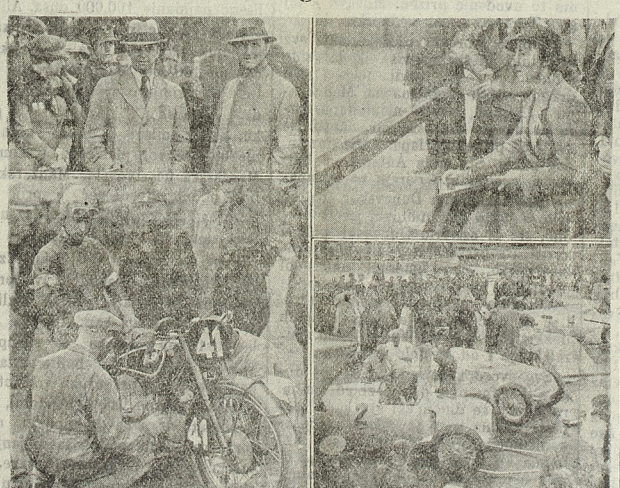

Hitler govori njemačkom narodu i cijelome svjetu. Iza njega predsjednik Reicha Göring. U prvoj klupi ministar Hess, von Neurath i Dr. Frick, u drugoj, Schacht Seldte i Gürtner.

Komunističke demonstracije protiv g. Göringa

Sofija 30 maja — Nakon što je g. Göring bio napustio Dvor poslije audijencije kod kralja Borisa, sakupila se u centrumu grada velika masa komunista, koji su protiv njega demonstrirali. Policija je energično istupila protiv demonstranata i tek kad je otvorila vatru komunisti su se razišli. Uhapšeno je 8 osoba.

Živi trening na Avusu

Iduće nedjelje održaće se na Avus-u međunarodna auto i motorciklistička trka. Na trkalište su već stigli mnogi poznati vozači te marljivo treniraju Gore lijevo Caracciola (Mercedes Benz) i Francus Chiron. Gore desno: Gospođa Stuck, supruga poznatog vozača, kontrolše vrijeme za koje vozi njen muž. Dolje lijevo: Krause sa novim B.M.W. kolima. Dolje desno: garaža auto uniona.

Austrijski liječnici protiv svojih njemačkih kolega

Beč 30 maja. — Po naređenju austrijske vlade, austrijsko liječničko udruženje je donijelo zaključak da od sada unapred ne će više na liječničke kongrese pozivati svoje kolege iz Njemačke.

Čehoslovački izbori i privreda

Prag. — Čehoslovačka privredna revija „Hospodarska politika" objavljuje članak o uticaju privrednog stanja u Čehoslovačkoj na izbore. Autor članka ističe razliku između 1935 i 1929 godine, kad su održani posljednji izbori za parlamenat; tada je bila era privrednog cvjetanja, čehoslovačka spoljna trgovina je postigla maksimum do 40 miliardi kč, dok sada iznosi samo mali razlomak te svote; i u svjetskoj politici je 1929 godine vladala era mira nasuprot današnjoj nesigurnosti. Iako je privredna kriza jako pogodila radnike i srednji stalež, ipak možemo reći, da rezultat izbora u češkom i slovačkom taboru pretstavlja manifestaciju za politiku kontinuiteta. Prema potpuno umjerenom pomjeranju u čehoslovačkom taboru, njemački tabor iskazuje ogromne promjene.

Pod uticajem grandiozne agitacije Konrada Henleina, koji je vješto iskoristio vanrednu psihološku atmosferu, u kojoj je njemačko stanovništvo živjelo u posljednje vrijeme, u njemačkom taboru je došlo do koncentracije glasova u Henleinovoj stranci. Uslijed toga su dosadašnje njemačke aktivističke stranke izgubile i to njemački socijalni demokrati su pali na 11 mandata, njemački zemljoradnici na 5 mandata i njemački kršćanski socijalisti, koji nisu bili u vladi, na 6 mandata. Uzroci porasta Heinleinove stranke su razni i možemo ih protumačiti kao posljedicu duge privredne bijede, izazvane krizom industrijskog izvoza, ali i uticajem ideologije pokreta, koja se sastoji u njemačko-nacionalističkom programu totalnosti i otporu protiv demokratije i običnog političkog partizanstva. Među biračima Henleinove stranke se nalaze i članovi bivše njemačke nacionalističke stranke i narodno—socijalističke stranke, vladinih njemačkih stranaka, kao i komunista, koji su u njemačkim krajevima Čehoslovačke izgubili, iako su u drugim krajevima republike dobili veći broj glasova.

Taj rezultat izbora u pozoriva češke stranke na potrebu trajnog zbliženja u jakom vladajućem bloku, koji će moći potpuno preuzeti odgovornost za dalje energično vođenje javnih akcija i koji će pretstavljati jaku bazu za aktivno ostvarivanje produktivnog državnog programa.

OPET NOVA MAJSTORIJA

TVORNICE KODAK!

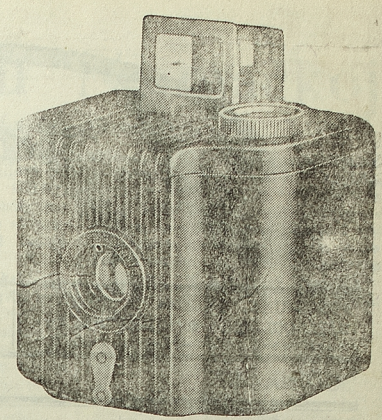
Ovaj puta uspjela je **najstarija tvornica** Kodak radi **jednostavnosti** i jeftinoće, jer sa ovom malom kamerom za

Dinara 75.-

možete igrajući se snimati dražesne sličice, normalnog formata **4×6.5 cm.** Svaki fototrgovac pokazati će Vam najpripravnije

Kodak Baby - Brownie

kameru. — Upotrebljavajte uvijek **Kodak** ili **Pathe filmove** s kojima ćete postići dobre snimke.

Sredozemni pakt i moreuzi

Kompleksnost srednjo - evropskog problema ukazuje se sve evidentnija u teškoćama, koje izbijaju, naročito sada, pri njegovu rješavanju. Ali nije tome kriva sama ta kompleksnost, koliko i njegova povezanost s drugim teškoćama, odnosno s problemima opće evropske političke situacije. Za rješavanje Dunavskog pitanja bio je svojevremeno postavljen uslov predtečnog sklopljenja Istočnog pakta. Kad do njega nije došlo zbog već poznatih razloga, čekalo se je nestrpljivo na zaključenje francusko ruskog pakta. S time se je očitovala jedna nužna pretpostavka t. j. da se jedno solidno rješenje srednjoevropskog problema može postići jedino onda, ako su date unaprijed snažne formalne i solidne garancije, da to rješenje neće biti kratkotrajno ili problematično. Jer, treba priznati, nakon smirenja Balkana, najopasnija je tačka u Evropi faktično podunavski bazen, kojim se križaju tako krupni i raznovrsni politički i ekonomski interesi.

Zainteresovane države u Srednjoj Evropi, i to one, koje hoće da bude obezbjeđen trajni evropski mir, sada, kada je na sjeveru istoku Evrope postignut najveći mogući omjer sigurnosti, traže da zaključenju Dunavskog pakta prethodi i ostvarenje jednog Sredozemnog paktā, kojim bi se pitanje odbrane moreuza i ravnoteže na Mediteranu definitivno likvidiralo, jer da je i to jedan od bitnih uslova za održanje mira uopće, a po tome i u srednjoj Evropi.

Makar da su ovih dana u Ženevi uklonjene izvjesne krupne opasnosti evropskom miru, treba ipak računati s daljnjim odlaganjem Rimske konferencije i to dokle se god ne stvore potrebni preduslovi za pristupanje i sklapanju tog Sredozemnog pakta.

U našem smo listu više puta iznijeli neminovnost te potrebe, a sad se ona nameće, eto, upravo elementarnom snagom. Ovom prilikom vrlo je umjesno, da nešto rečemo o moreuzima, koji zauzimaju tako presudno mjesto i značenje u problemu sredozemne ravnoteže. Već je Napoleon I. rekao, da povijest jedne zemlje ovisi ponajviše od njene geografije, a to se najbolje može da primjeni na Rusiju. To je ogromna zemlja, od preko 150 milijuna duša, koja nema ni danas još obezbjeđen pristup k moru. Fatalno je bilo i to, što je još Petar Veliki morao, silom prilika, da u Petrogradu osnuje prijestolnicu Rusije zbog bojeva na sjeveru, naročito protiv Šveđana. Da je uspio, kako je htio, tu prijestolnicu osnovati na južnom kraju Krima, bila bi se vanjska politika Rusije davno prije usmjerila prema Carigradu i moreuzima. Ironija je sudbine za Rusiju, da oba mora, kojima ona graniči, ne dolaze u obzir kao otvorena mora. Dardaneli, Helespont zatvaraju Crno more, a danski tjesnaci Istočno more. Pa i kad nebi bilo tih zapreka, opet bi Rusija teško mogla ravno prići u otvoreni ocean. I samo Sredozemno more opet je zatvoreno Suezom i Gibraltarom. Sjever no more s druge strane može također da bude lako zakrčeno. Diplomatska historija 19 vijeka skoro je sva ispunjena borbom Rusije, da dođe do „kućnog svog ključa" t. j. do mjerodavnog uticaja na Bospor i Helespont. Najveći je protivnik bila tome Engleska. Kad su 1878 Rusi bili pred Carigradom, engleska je flota bila već tu blizu, spremna na borbu. Opasnost konflikta uklonio je Berlinski kongres, naravski privremeno. Austrijska okupacija Bosne i francusko učvršćenje u Tunisu pokazali su se kao opasni fermenti za Evropu, što je najsjajnije očitovalo u svjetskom ratu.

Mirovni ugovori nakon ovog svjetskog rata mnogo su toga riješili i sredili, ali jedno od najvažnijih diplomatskih pitanja 19 vijeka, pitanje turskih moreuza, ostalo je nerijeseno. To se je zbilo stoga, što Rusija isključena mirom u Brest Litovskom iz koalicije velesila, nije sudjelovala na mirovnom djelu, i što se je Turska u ratu našla na strani centralnih sila. Iskustvo iz rata navelo je pobjedničke sile, da izreku zabranu utvrđenja moreuza. To je najteže pogodilo su verenitet Turske i prisililo ju, da za svoju prijestolnicu odredi Ankaru.

No, dardanelsko pitanje nije time, dakako, bilo riješeno. Nijedna ruska vlada ne može da ga mimoiđe, a isto tako i nijedna turska vlada. U posli jednje vrijeme Rusija i Turska istupaju kao saveznice skoro u svakom općem političkom pitanju skupno, pa ako sada Turska postavlja na tapet međunarodne politike pitanje utvrđenja Dardanela, više je nego sigurno i logično, da će je u tome potpuno i bezuslovno poduprijeti i Rusija. Na pretposljednjem zasjedanju Društva Naroda čuo se je već prvi odlučni glas Turske u tom smislu, i to u vezi s odlukom njemačke vlade o uvođenju opće vojne dužnosti i s težnjama Austrije i Madžarske, da se i njima to uvođenje prizna. Moskva je taj glas Turske snažno poduprla.

Problem moreuza postaje dakle sve aktuelniji i teško da više iksda siđe s dnevnoga reda. Radi njega i radi drugih važnih problema na Mediteranu i Jadranu, koji bi mogli danas sutra da ugroze evropski mir, nameće se sve jača potreba sklapanja Sredozemnog pakta. Što Mala Antanta i Balkanski sporazum forsiraju to sklapanje prije sklapanja Dunavskog pakta, vrlo je jasno i razumljivo, jer bi sve ono, što bi ostvario Dunavski pakt u korist evropskog mira, bilo jako problematično, čak efimerno, ako nebi predtečno bila postignuta harmonija i ravnoteža na Sredozemnom moru, t. j. na tački, koja je zbog krupnih unakrštenih interesa kud i kamo neuralgičnija i od srednjo-evropske.

Sve ovo dokazuje, kako su još dugi i tegobni puti do obezbjeđenja mira i kako se dinamički sve jače nameće zbiljna potreba jedne evropske konferencije, na kojoj bi se sva aktuelna krupna i nekrupna pitanja uzela u pretres i u duhu koncilijantnosti i izmirenja raznih interesa našla najprikladnija formula za njihovo solidno i trajno rješenje. A do toga će morati da dođe baš zato, što se veliki problem mira i saradnje neumoljivo nameće cijelom svijetu a naročito Evropi i što se sva ta pitanja rješavaju uz uzajamno povjerenje. D. Sirovica.

Nešto o madžarskim izborima

Kako se bira u Budimpošti — Kako bi madžarski revizionisti vjerovatno zamišljali plebiscit

Budimpešta. — Početkom jula se održavaju u Budimpešti općinski izbori, koji sada poslje izbora u Čehoslovačkoj zaslužuju naročitu pažnju, jer kad te izbore među sobom uporedimo vidimo kakva je razlika u prilikama u Masarykovoj republici i Horthyjevoj carevini.

Budimpešta ima preko 300.000 pravovaljanih birača za općinske izbore, ali redovno polovina birača je lišena mogućnosti da glasačkom ceduljom izrazi svoju volju. Razlozi su za to razni. Popis birača se ne vrši svake godine, nego jednom za pet godina. I današnji spisak je stari jer je sastavljen prije pet godina. Prema pouzdanoj procjeni u Budimpešti je 150.000 lica promjenilo stan, a madžarska policija pri tom „nije u stanju" da većinu tih lica nađe. Ko se preselio jednostavno ne dobije glasački list, jer se vlasti ne brinu o tom ko se kuda otselio. Sele se razume se najviše članovi srednjeg staleža.

Ovih dana madžarske vlasti razašilju glasačke cedulje. Do sada je vlastima vraćeno 48.000 glasačkih cedulja kao neuručljive i svakog dana se vraćaju hiljade novih. Na taj način će u Madžarskoj na budimpeštanskim opštinskim izborima prava glasa biti lišeno najmanje 100.000 duša. Ali nekoji poznavaoci madžarskih prilika izjavljuju, da će ta cifra lako skočiti čak do 150.000. Madžarski režim daje time na primjeru svog glavnog grada evropskoj javnosti pouku, kakav smisao bi imalo aranžiranje bilo kakvog plebiscita, u kome bi Madžarska učestvovala. Madžarski izbori su bili čuveni već i prije rata. Poratna praksa pokazuje da su isto tako zloglasni i poslje rata.

Drugi specijalitet opštinskih izbora u Budimpešti je sistem t. zv. preporučivanja kandidata, koji se razlikuje od preporučivanja kandidata za parlamenat, koji moraju da sakupljaju potpise birača. Za budimpeštansku kandidaciju se preporuka vrši otsječkom s izborne liste (boletom), koje kandidati stranaka sakupljaju među biračima. Prilikom tog sakupljanja se vrše nečuvene podvale i prevare. 14 stranaka u Budimpešti trebaju u svakom izbornom srezu po 1.000 boleta, da se kandidat preporuči. Sve stranke dolaze do tih preporuka na vrlo čudnovat način. Povjerenici stranaka, koji su često pismonoše, oduzimaju biračima, ukoljko se adresati odma ne odupru, bolete odmah prilikom uručenja glasačke liste.

Nekoje stranke su preplavile ove godine čitave kvartove svojim kortešima. Korteši su se pretstavljali kao zvanične ličnosti i mnogim biračima su uzeli bolete iz glasačke liste. Ali direktori mađarskih izbora idu još i dalje. Za izabrane stranke imaju naime na raspoloženju neuručene glasačke liste, iz kojih sjeku bolete za preporuku svojih kandidata. Vlasti i dalje uzimaju glasačke liste mnogih već umrlih građana, kojima ih je pošta htjela da isporuči prema starom izbornom spisku. Na taj način izbori u Budimpešti postaju škandal, koji je često bio pretresan kako u madžarskom parlamentu, tako i u štampi. Madžarsko građanstvo se tim izborima većinom smije kao nekoj komediji.

Kad bi se na budipeštanskim opštinskim izborima glasalo po opštem tajnom i direktnom pravu glasa i to pravedno, na izbore bi izašle tri petine ukupnog broja stanovništva, dakle skoro 600.000 duša, dok je prema današnjem glasačkom spisku zapisano samo 326 000 lica. Od tih oko 150.000 uopšte neće biti pripušteno glasanju, tako da će mjesto 600.000 glasati samo 180.000 stanovnika, koji koji će birati stranke i kandidate koje im nametnu samovoljno vlasti i razne političke grupe. Pored svega toga se Madžarska stalno žali na izborni sistem u okolnim državama i vječito upozorava na nepravde, koje se vrše na madžarskim manjinama pri izborima u državama Male antanet. Te žalbe na čehoslovačke izbore ćemo bez sumnje ovih dana čitati u madžarskoj štampi.

Širite „Narodnu Tribunu"

Tranzit čehoslovačke trgovine preko naših pomorskih luka

Na nedavnu pretstavku splitske Radničke komore upućenu nadležnom ministarstva u pitanju mogućnosti povećanja uposlenja u našim lukama skretanjem čehoslovačke trgovine na naše luke, Radnička komora je primila saopćenje od strane generalne direkcije državnih željeznica, komercijalno odjeljenje, da je postignut sporazum između sudjelujućih željeznica za željezničke tarife za transit i iz Čehoslovačke. Jugoslavensko-čehoslovačke lučke tarife važiće za naše luke: Sušak, Split, Šibenik, Bakar i Solin. Stavovi za najvažnije luke neće biti posve izjednačeni. Stupanjem na snagu ove tarife, pružiće se mogućnost uposlenja mnogim lučkim radnicima, a da se ni ne spominju druge koristi koje će se iz toga pokazati.

GRADSKE VIJESTI

Turneja M. F. D. „Kola".

Na prvi dan Duhova priredi će M. F. D. „Kolo" veliki vokalni koncerat u Biogradu n m u hotelu „Ilirija". Za ovaj koncerat Jadranska plovidba priredi će vjerovatno izlet za Biograd. Obzirom da će to biti prvi izlet u Biograd ove sezone i da će biti dosta izletnika, Jadranska plovidba bi morala staviti za tu svrhu jedan bolji i brži parobrod, jer bi to bilo i u njenom interesu a time bi se privezala publika za predstojeće izlete u sezoni.

Kako smo informirani na Vidovdan priredi će M. F. D. „Kolo" koncerte na Rabu u Crikvenici i Sušaku. „Kolo" je već u pregovorima sa Jadranskom plovidbom da bi za tu turneju organizovala jedan dvodnevni izlet. O programu ovoga putovanja javi ćemo naknadno, kao i o eventualnom izletu Jadranske plovidbe.

Kad će se uvesti Week-End karte za Biograd n-m

Već ulazimo u ljetnu sezonu, a Jadranska plovidba još nije uvela Week-End karte za Biograd na moru. Potreba ovih karata je nesumnjiva, tim prije što sada imade veze za povratak iz Biograda u nedjelju na veče.

Ove karte morale bi da važe za sve blagdane i praznike kao i za sve parobrode koji bi mogli doći u obzir za odlazak ili povratak. Sezona je već otpočela te bi se uvodjenje week-end karata trebalo odmah izvršiti.

Putnikov izlet na Oplenac

Šibenski „Putnik" u saradnji sa splitskim, priredjuje na katoličke Duhove jedno poklonstveno putovanje na Oplenac. Odlazak iz Šibenika i Splita je 8 juna na veče. Dolazak u Beograd 9 juna po podne, a na Oplenac 10 juna. Povratak u Šibenik i Split biće 12 juna. Program putovanja je vrlo lijep, a pored ostalog ima predviđeno zadržavanje u Beogradu i Zagrebu. Cijene su slijedeće: u III razredu 319 din., u II razr. 441 din.

Prijave prima šibenski „Putnik" do uključivo 6 juna na veče, a daje i sve potrebne informacije.

Izdata je nova tarifa

za prevoz motornim čamcima i jedrilicama, prema kojoj je za svaku relaciju odredjena jedna maksimalna nagrada. Ova tarifa izdata je od strane Lučke kapetanije i pri svakem prevozu moraće se nje pridržavati.

Rušenje noćnog mira

Usprkos dvokratne naredbe Pretstojništva gradske policije o održavanju noćnog mira ipak se u nekim predjelima Šibenika, i to ne na periferiji, sistematski svake noći, a naročito subotom, narušava noćni mir. Skupine pijanih i razuzdanih individua bjesomučno urliču po ulicama uz razne poklike, koji dolaze pod udar specijalnog zakona. Osim toga obično oko 2 sata u zoru čitavim sjevernim dijelom grada provlače se neke družine koje neukusnom i surovom muzikom remete tišinu i bude građane.

Moli se nadležna vlast da najenergičnije iskorijeni ovu privilegovanu naviku i da premà potrebi pošalje svoje organe da spomenute ispade spriječe, a prekršitelje egzemplarno kazni.

Budite pretplatnici „Nar. Tribune"

HOĆELI ZAGREBAČKA OPERA GOSTOVATI U ŠIBENIKU?

U „Nar. Tribuni" od 25 V t. g. štampan je članak pod gornjim naslovom. Tendencija tog članka bila je jasna. S jedne strane pokrenuti još jednom javnu diskusiju o mogućnosti gostovanja zagreb. opere u našem gradu, dok se ova za još malo dana nalazi u Splitu; s druge strane pak isposlovati da Splitsko Kazališno Društvo kod svog ponovnog gostovanja u našem gradu bude skrupoloznije kod sastava repertoara i kod fiksiranja cijena inače veoma skupim ulaznicama. I pošto smo čuli da u našem gradu postoji odbor građana koji se bavi organizacijom ovakovih gostovanja, mi smo sa punim pravom ljubitelja kazališne umjetnosti i posjetitelja svih mogućih i nemogućih kazališnih priredaba u našem gradu upravili pitanje tom odboru, da nam kaže što je u pogledu gostovanja zagrebačke opere do sada učinjeno, te imali izgleda da bi ona ipak mogla gostovati u našem gradu. Forsirajući ovo za naš grad veoma aktuelno pitanje nije nam ni na kraj pameti bilo da omalovažavamo Splitsko kazal. Društvo, ili pak da u našem gradu stvaramo takovo raspoloženje, koja bi onemogućila ponovno gostovanje agilnih splitskih diletanata. Baš takat što smo spominjući nekidašnje gostovanje drame dotakli se nekih zapaženih nedostataka, te što smo se založili za sniženje skupih (zbog kojih se čuju mnogi protesti u našem gradu) dokazuje kako smo ozbiljno računali na ostvarenju ponovnog gostovanja splitskih diletanata. I šta smo poslije ovoga morali očekivati? U prvom redu da će progovoriti izvani odbor, a onda da će S. K. D. usvojiti naše primjedbe barem što se skupih ulaznica tiče. Mjesto toga uspjeli smo sasma slučajno saznati neke potankosti, koje nam donose nekoliko žalosnih otkrića. Naime odbor, koji je prošle godine radio na gostovanju zagreb. opere nije se ove godine ni sastajao, jer iz rezultata prošlogodišnjih pregovora sa upravom zagreb. opere došao do uvjerenja da bi i ove godine bio uzaludan svaki pokušaj obzirom na teške uvjete, koje je prošle godine postavila uprava zagrebačke opere. Ovo nam je saopćio jedan naš ugledan sugradjanin, koji se je prošle godine nalazio u spomenutom odboru. Ovo je sve dobro, ali ne razumijemo čemu se i ove godine nije pokušalo pregovarati, tim više što u našem gradu kruži verzija, da je zagreb. opera vezana ugovorom za dvije operne priredbe u našem gradu. Ovu je verziju trebalo svakako provjeriti i u koliko odgovara istini insistira da opera ipak dodje u Šibenik. A i bez toga trebalo je i ove godine pokušati sreću obzirom na to što u našem gradu vlada veliki interes za gostovanje zagreb. opere i što bi naši sugradjani bili spremni na novčane žrtve da se to gostovanje omogući. Trebalo je najaviti predplatu pa bi se tu najbolje vidio rezultat. Ovako sve puste želje ljubitelja seriozne operne muzike svršavaju u nadi da će se gostovanje zagrebačke opere ostvariti u godini..... neznamo ni mi kojoj!

A sad drugo otkriće. Od onog istog uglednog gradjanina koji nam je dao gornje podatke saznali smo i to, da odbor, kojega je on u prošloj godini bio član, nema nikakove veze sa sadašnjim gostovanjem Splitskog Kazal. Društva. A pošto znamo da su u tom odboru bili sve ugledni naši sugrađani članovi raznih kulturnih društava i ustanova, koji su najviše pozvani za ovakove slučajeve, a nismo inače mogli pronaći nikakav drugi odbor, to po ovome moramo zaključiti, da je Spl. Kaz. Društvo mi ošje jedan odavna prakticiran običaj u našem gradu, da se strana društva obraćaju gradskim kulturnim društvima ili pak uglednijim gradjanima radi organizacije gostovanja i moralne potpore. Izgleda, da su svu pomoć oko organizacije prehrane, konaka i prodaje pružila dva—tri lica.

I kad sve ovo znamo, onda se ne moramo čuditi da je sastav repertoara nekidašnjeg gostovanja drame ostavio utisak nezadovoljstva kod mnogih posjetitelja i da su se i proti samoj izvedbi čuli razni prigovori, osim za izvedbu „Bijedna Mara", koja bi sa bogatijom scenerijom doživjela rijedak umjetnički uspjeh. A ne moramo se čuditi što se mnogi naši sugrađani i sada bune na sastav repertoara ponovnog gostovanja. Da je tu po srijedi bio jedan odbor naših sugrađana, taj bi poznavajući zahtjeve, želje, ukuse naše publike, sigurno preporučio, da se barem za popodnevnu predstavu odredi jedna od veoma omiljelih Tijardovićeva opereta „Floramy" ili „Splitski akvarel". Izvedbe ovih opereta su u našem gradu ostavile lijepih i neizbrisivih uspomena, a to zato jer zasijecaju u splitski život, a u izvedbi splitskih diletanata one postizavaju takove uspjehe, pred kojima i profesijonalni glumci moraju skinuti kapu. Dakle ponovna izvedba jedne od ovih opereta zajamčila bi unapred siguran uspjeh, a to mnogo više znaši nego sve mogoće i nemoguće reklame za one djela, koja su postavljena na repertoaru, a koja uprav zato što su dobro poznata dobrom dijelu naših sugsadjana, prouzrokuju razne sumnje obzirom na nepoznate nosioce glavnih uloga, i na veoma skučeni orhestar od 16 muzičara.

Da se je o svemu ovome konsultirao netko, pa sad bio tko mu drago, ali nek se dobro razumije u organizaciju ovakovih gostovanja, sigurno je, da bi se svi ti nedostatci uklonili, a i pitanje cijena ulaznicama uredilo na način koji odgovara financijskim prilikama posjetilaca. Jer ulazne cijene za lože od Din 40 po osobi, za parter od 35—25 po osobi, te Din 15 za sjedalo u galeriji veoma su skupe za naše prilike, pa govorilo se, što se god htjelo. Takova nešto bi bilo razumljivo kod gostovanja n. pr. zagrebačke opere ili beogradske operete (koja je jedne godine već gostovala u našem gradu), ali tu bi bila razumljiva i razlika u režijskim troškovima, sposobnostima izvadjača i tehničkim rekvizitima.

Ovako je vodstvo S. K. D. izgleda, ponovno prepustilo sudbinu svojih članova simpatijama gostoljubivih šibenčana.

Uprkos svega istaknutog želimo da se i ovo ponovno gostovanje ostvari, te da kazalište bude dobro posjećeno. A bićemo sretni ako izvedba najavljenih djela otklone sve naše sumnje.

— —

Dok je ovaj članak bio već u štampanju stigla je vijest, da je S. K. D. otkazalo svoje ponovno gostovanje. Detaljni razlozi nijesu nam poznati.

B. B.

Turizam

150 članova pjevačkog i prosvjetnog društva zagrebačkih tramvajskih namještenika dolazi na prvi dan Duhova na ekskurziju u Šibenik, gdje će se zadržati jedan dan.

Jadranska Straža iz Ljubljane priredjuje za katoličke Duhove izlet za Sibenik i bližu okolicu. Na prvi dan Duhova stiže 210 izletnika iz Ljubljane od kojih će 90 ostati u Sibeniku na noćivinanje, dok će ostalih 120 ići u bližu okolicu (Zlarin, Biograd itd). Ovi se povraćaju u Sibenik u ponedjeljak ujutro te će poslije posjete slapovima Krke i razgledanja grada naveče krenuti svi zajedno preko Zagreba za Ljubljanu.

Predavanje g. Ivana Tavčara

U utorak naveče u Zemljoradničkoj čitaonici održao je predavanje g. Ivan Tovčar o penzionom osiguranju privatnih namještenika. Ovom predavanju prisustvovalo je oko 50 osoba iz redova privatnih činovnika. Predavač je u dužem predavanju govorio o općem interesu i zaštiti privatnih namještenika koju pruža penzioni zavod svojim članovima. Iznio je skalu penzije ili osiguranja koje je odredjuje prema uplaćenom iznosu sa napomenom da se u ovaj zavod mogu upisati i radnici. Zatim je iznio rad prošle i ovogodišnje uprave, dokazujući sa nekoliko primjera da je uloženi novac siguran. Na kraju je napomenuo da sadašnja uprava ima 800.000.— dinara dobiti više, nego bivša uprava u prošloj godini.

G. Dr. Pasini brodski ljekar na „Princezi Olgi"

Upravnik Banovinske bolnice u Šibeniku g. Dr. Josip Pasini otputovao je sa „Princezom Olgom" — novim parobrodom „Jugoslovenskog Lloyda", kao brodski ljekar G. Dr. Pasini biće na ovoj dužnosti samo za vrijeme prvog putovanja „Princeze Olge" i kroz 12 dana vraća se natrag.

Splitska opereta ne gostuje

Splitsko kazališno društvo, koje je trebalo gostovati 1 i 2 juna u našem gradu iz tehničkih razloga odgodilo je svoje gostovanje na neodredjeno vrijeme.

— — —

Pri samom zaključenju lista dobili smo pismo od S. K. D. ali kako je ono doslovno jednako članku izašlom u splitskom listu „Novo Doba" od 29 t. mj., to smatramo da ga je bilo izlišno donositi. Jedino ćemo napomenuti S.K.D. da članak u „N. T." nije izišao iz redakcije, već od g. B. B.

U pogledu gostovanja Zagrebačke opere u pismu se iznosi da ona **nemože** gostovati po riječima g. K. Baranovića!!!! A zašto?!!!

ZA PRIJEMNI ISPIT u I razred gimnazije rok za podnošenje prijava je do 23 juna, dok će ispiti početi poslije 28 juna.

MOLBE ZA PRISTUP na prijemni ispit u I. razred realne ili klasične Gimnazije dobivaju se kod Tiskare E. Vitaliani i Sin, Šibenik.

Dolazak eskadre Kr. mornarice

Juče poslije podne oko 5 sati stigla je u našu luku cjela eskadra kraljevske mornarice. Eskadra je došla iz Splita a zadržaće se u našoj luci duže vremena.

SPORT

„Osvit" — Kr. Mornarica

Danas će se na igralištu na Subićevcu sastati u prijateljskoj utakmici „Osvit" i tim kraljevske mornarice. Ova utakmica se održava u okviru antituberkulozne nedjelje, jer je čist prihod namjenjen u antituberkulozne svrhe. Inače sama utakmica će biti vrlo interesantna obzirom na odličan tim kr. mornarice.

Stenograf mladi potreban je odmah. Obratiti se na uredništvo lista.

Novinski papir prodaje se u tiskari E. Vitaliani. 10 kg. din. 25.

Prekinuti su radovi na krčkom mostu.

Okl j 29 maja. — Kako smo već u našem listu javili radovi oko izgrađnje mosta na rijeci Krci bili su započeli u zadnje vrijeme. Međutim ovih dana radovi su neočekivano i iznenada prekinuti, a kako saznajemo, sav građevni materijal vratiće se u Knin. Ne znamo zbog kojih je uzroka došlo do obustave rada i svakome je žao da se taj toliko željeni most neće nikada izgraditi. Nadali smo se da će ovaj most biti od koristi cijelom ovom kraju u svakom pogledu, a kad tamo radovi se pr kidaju. Pa ne samo to, nego štaviše, čujemo da će sav građevni materijal sa Krke vratiti natrag u Knin? Imali to smisla, kad je svakome poznato da se mnogo potrošilo za prevoz tog materijala iz Knina do Krke, a vjerojatno je da će se opet čim prije pristupiti izgradnji tog vrlo važnog mosta ne samo za Oklaj i drniški krajinu nego i za cijelo prekokrčko zaleđe.

Nadamo se da će nadležne vlasti odrediti da se posao nastavi i dovrši na ovom m stu. Ć.S.—K.

Najvažnije inostr. radio emisije

Četvrtak:

20 *Bruxelles* Sinfoniski koncerat — 21.05 *Kannas* Vokalni koncerat. — 22.15 *Riga* Lirička glazba — 0.15 *Beč* Plesna glazba.

Petak:

20 *Bruxelles* Sinfonijski koncerat (Schubert Nedovršena sinfonija) — 22.25 *Kopenhagen* Violinski koncerat 19.50 *Stockholm* „Evgenje Onjegin" opera od Čajkovskog — 23 *Munchen* Plesna glazba.

Natječaj

„Hrvatski Radiša" raspisuje ovime natječaj za 10 mjesta, koja se imadu popuniti u Zakladnom domu Celestine Roscher u Donjem Miholjcu. Od gornjih mjesta jedno je besplatno, jedno poluplaćajuće sa din. 150.—, a osam sa opskrbinom od din. 300 mjesečno.

Primaju se oni pitomci, koji su svršili s odličnim uspjehom 4 razreda osnovne škole i žele se poslije svršetka građjanske škole, koju će svršiti u ovom domu jednom privrednom zvanju posvetiti. Za daljnu privrednu izobrazbu ovih mladića pobrinut će se „Hrvatski Radiša".

Prvenstvo na besplatno i poluplaćevno mjesto imadu djeca bez roditelja.

U domu dobivaju djeca potpunu opskrbu i stoje pod stručnim nadzorom Sestara Sv. Križa.

Reflektanti neka najkasnije do 10 srpnja o. g. podnesu vlastoručno pisane i nebiljegovane molbe na Središnjicu Hrvatskog Radiše, Zagreb, Lorkovićeva 1.

Molbi treba priložiti;

1) krsni list;

2) svjedodžbu zavičajnosti;

3) svjedodžbu o liječničkom pregledu.

4) svjedodžbu o svršenom 4. razredu osnovne škole.

5) izjavu roditelja, da će se dječak poslije svršetka građjanske škole posvetiti jednom privrednom zvanju, koje bude odgovaralo njegovim duševnim i tjelesnim sposobnostimá;

6) preporuku mjesne organizacije Hrv. Radiše.

Dječak ne smije biti stariji od 13, a niti mladji od 11 godina.

Reflektanti će biti pregledani po Stanici za izbor zvanja.

„HRVATSKI RADIŠA"

BIOGRAD PRED NOVOM SEZONOM

Biograd n.m. — Za predstojeću sezonu u hotelu „Ilirija" u Biogradu n-m izvršene su već sve prethodne pripreme. Hotel je potpuno reorganizovan pod upravom g.đe Gite Predić tako da će zadovoljiti svačiji ukus, bilo u pogledu hrane, posluge i uopće u svemu. Za sezonu su već najavljene grupe turista, tako da će neprestano u hotelu biti vrlo živo, Pored ostalih najavljene su i veće grupe Poljaka, koje bi imale uskoro početi da stižu. Osim njih još mnogo raznih grupa inostranaca i naših turista doćiće tokom sezone.

U Biograd dolazi vojnički garnizon iz Benkovca već oko prvog juna, a osim toga sokolskom društvu najavljena je grupa od 140 članova Sokolskog društva — Matice Beograd pod vodstvom g. Aleksandra Plavšića, zatim Sokolsko društvo iz Zemuna sa oko 100 članova pod vodstvom g. Joce Babića. Obe ove grupe ostaće na ljetovanju od polovice jula do polovice septembra.

G. Nušić u Biogradu

Kao što je poznato već par dana nalazi se u Biogradu n-m poznati naš književnik g. Branislav Nušić koji će se tu zadržati, kako izgleda, za vrijeme cijele sezone. G. Nušić se izražava o Biogradu vrlo lijepo. Uporedjujući ga sa drugim ljetovalištima g. Nušić je rekao da se sama priroda pobrinula da uljepša Biograd i njegovu okolicu.

Nesreća na moru

Olib 27 V.

Prošle sedmice između 22 i 23 ov. mj. u našim krajevima počelo je najednom strahovito nevrijeme: duvala je baš orkanska jugovina. Zahvaliti je samo slučaju da žrtava, u koliko se zna, nije bilo, premda je nevrijeme najednom nastalo. Ribari su imali velike muke dok su se sklonili pred razbješnjelim elementom. Tom zgodom je, kako smo razabrali iz novina, nastradao jedrenjak „Mila Majka" kod Gospe od Zečeva kraj Nina.

U petak, dana 24 ov. mj. ribari naših otoka loveći ribu između otoka Maunā i Oliba opazili su kod svjetionika „Pokliba" gdje nešto pliva u moru. Približili su se i razabrali izvrnutu ribarsku lađu t. zv. „bragoc" dugu oko 7 metara, kojom ribaju najviše talijanski ribari. Okrenuli su je i dotegli u sjevernu luku otoka Oliba, gdje se i sad nalazi. Na lađi nisu našli ništa; vesla, jedrā i ostali pribor odnijelo je more.

Ne zna se dā li se ribarima sa lađe uspjelo negdje spasiti. Rondari iz Oliba zajedno sa žandarmerijskim kapelarom Nikolom Katovićem obišli su susjedne otočiće i grebene, ali ljudi ma sa lađe nisu mogli naći traga.

B. E.

Grand Hotel „ILIRIJA"
BIOGRAD n/m
na obali, kraj znamenitog parka „Soline" i morsko pjeskovito kupatilo. — 146 potpuno novo mebl rane sobe. — Park. — Tenis. — Prostrane terase za sunčanje i tuširanje. — Dvorane za klubove — Restauracija — Kafana — Veranda — Lift u kući. — Centralno grijanje — Kupelj u kući. — Autobox
Automobili i motorni čamci na raspolaganju.
Promenadna - Jazz-muzika — Tonkino
Koncerti prvorazrednih sila
Posluga bezprikorna
Kuhinja prvorazredna domaća i strana

Jedna lijepa priredba u Drnišu

Podmladak Društva Crvenog Krsta Osnovne Škole u Drnišu, priredio je na 26 o. mj. jedān vrlo uspjeli a po svojoj vrsti rijetki koncerat u ovdašnjoj sokolani i to prilikom majčinog i dječjeg dana.

Koncert je bio jedna divna izložba šarolike narodne nošnje i sjajno ot premljenog dječjeg hora. Suviše, na priredbi prikazan je rezultat rada kuhinje crvenog Krsta, koji je vrlo plodan bio.

Poslije otpjevane drž. himne, upravitelj osnovne škole i vrlo agilni organizator školske kuhinje, g. Ivo Nagler, iznio je intencije ustanove Crvenog Krsta, pozivajući prisutne da i nadalje pomažu ovu ustanovu a preko nje bjedne i nevoljne. Iznio je koliko je ukazano pomoći siromašnoj djeci od kuhinje, te se pokazalo da su 25 posto najsiromašnije djece kroz čitavih nekoliko mjeseci, osjetili obilatu pomoć u hrani i obući. Srestva za kuhinju crvenog Krsta, prikupljali su od mješćana agilni nastavnici osn. škole.

Čitavi program vokalnog koncerta od 12 odabranih tačaka, otpjevao je troglasni dječji hor, sastavljen od odabrane školske djece, kojeg je osnovao ovdašnji učitelj g. Filip Kulušić, koji je sa mnogo truda i volje doveo ovaj dječji zbor do zavidne visine. Harmonija glasova, dobra izvježbanost i dobro izvođ nje dosta teških komada, služe g. Kulušiću kao najbolji dokaz njegovog muzičkog talenta. Poslije svake tačke, publika je burno aplaudirala, i na taj način iskazala najljepše priznanje ovom požrtvovnom nastavniku. Ovaj dječji zbor sprema se nā 2-VI da pođe u Knin, i da tamo priredi sličan koncerat.

Napominje se, da su mnogi od prvih mješćana izostali na ovome koncertu, pa čak svi članovi mjesnog društva Crvenog Krsta. Poznavajući cilj ovakove dječje priredbe, ujedno znajući od kolike je koristi bila ova dječija kuhinja za mnogu siromašnu djecu, zaista je čudno da se mnogi pa i oni najpoznatiji otuđuju pa čak i bojkotuju ovakove priredbe, koje u sebi nose samo ono što je humano i napredno.

Želimo g.g. nastavnicima, da i dalje ustraju na ovako korisnom radu za opće dobro i da povjerenu djecu vode ka sjajnijoj i ljepšoj budućnosti.

S.

Na najljepšem položaju grada neposredno blizu centra
prodaje se novogradnja
sa velikim teracama 3 kata i prizemlje sa prostranim vrtlom.

Zanimljivost

Najbogatiji čovjek na svijetu

Misli da ima „oko 10 miliardi zlatnih franaka"

Davno prije rata, pa i poslje, najbogatiji čovjek na svjetu je bio i ostao do danas nizam od Hajderabara muhamedanski vladalac u Indiji, koga i u britanskim krugovima smatraju kao jednu od najuticajnijih ličnosti u Indiji. O nizamovom bogatstvu kružile su prave legende, pā se govorilo da ni sam ne zna koliko ima.

To nije tačno. Nizam ima dva odrasla sina, koji će poslije njegove smrti podjeliti svu njegovu imovinu i najbogatiji čovjek na svjetu postarao se da napiše svoj testamenat i bar približno označi koliko mu je bogatstvo. Tačno baš ni on ne zna koliko ima. Sam je nedavno izjavio pred britanskim poreskim vlastima da misli da ima oko 10 miliardi zlatnih franaka, a možda i nešto više...

Pred nekoliko godina nizam od Hajderabada je odlučio da na pravi tačan spisak svojih nakita, dragih kamenja. Oko stotina činovnika došli su u ogromne riznice sa nakitima i zlatom i počeli da sastavljaju inventar. Nije to bio nimalo lak posao. Oni su pune dvije godine radili i sastavili ogroman katalog nizamove riznice, ali su na kraju i sami, uz učtivo izvinjavanje rekli nizamu da ne vjeruje da su svoj posao savjesno i sasvim tačno obavili. Iz prostoga razloga što je to nemoguće. Da se tačno ustanovi koliko ima blaga u nizamovoj riznici, trebalo bi hiljadu činovnika da rade više godina!

Kako živi najbogatiji čovjek na svjetu? Sasvim prirodno raskošno. Ima za Indiju svoj specijalan luksusni voz, koji se sastoji iz 22 velika Pulmanova vagona. Kada nizam putuje po Indiji s njim ide i cijeli njegov dvor. Nedavno je poručio u Engleskoj automobil koji je sav od suhog zlata, izuzev djelova, koji ne mogu biti napravljeni od tog plemenitog metala.

Godišnji prihodi nizāma od Hajderabada uprkos velike privredne krize koja se osjeća u Indiji iznose i danas oko 300 miliona zlatnih franaka. Pošto za svoje nove prihode nizam nema u svojim palatama ni mjesta ni dovoljno trezora, on je sve svoje prihode prenio na Imperial banku u Indiji, koja je u engleskim rukama i koja pomoću nizamovog novca pravi odlične poslove.

Nizamu je danas 49 godina i kao ubjeđeni Muhamedanac on ima veliki harem sa bezbroj žena. Veoma je dobar čovjek i najveći, najizdašniji dobrotvor Indije. Svake godine nizam daje u dobrotvorne svrhe, u prvom redu za ublažavanje siromaštva među muhamedanskim Indusima, oko 100 miliona zlatnih franaka.

Ta vrijeme svjetskog rata nizam je saveznicima u ratu dao 250 miliona zlatnih franaka i nije dopustio da mu se taj novac poslje rata vrati. Osim toga, on je izdržavao, i danas izdržava, dva engleska pešadiska puka u Indiji.

Nizam u svojoj raskošnoj palati u Delhiu često priređuje svečane večere i zabave. Tada se poziva po 500 do 1000 gostiju. Svi oni odlaze opijeni, pomućeni, zbunjeni iz palate. Jer, ono što su tamo vidjeli zaista liči na priče iz hiljadu i jedne noći...

Novogradnja sa dva kaufonna stana, u blizini nove gimnazije prodaje se radi selidbe. Cijena povoljna.

Traži se kuharica za restauraciju na na kupalištu „Jadrija". Potrebno je zdravstveno uvjerenje.

Violina stara 30 godina prodaje se jeftino. Upitati u administraciji lista.

U interesu svoga mjesta šaljite redovito dopise.

Štampa i vlasništvo: Odilk Oral. Zavod Tisk. E. VITALIANI I SIN — Šibenik. Odgov. urednik, Kamilkar Vitaliani